

75 LET OD KONCE 2. SVĚTOVÉ VÁLKY - TACHOVSKO

Konec války, s mnoha tragickými a znepokojivými událostmi můžeme časově pro náš okres zařadit mezi měsíce únor, kdy dochází k mohutnějším a častějším leteckým útokům na území dnešního okresu Tachov (např. 14.2. ničivý nálet na město Tachov), až k měsíci květnu, kdy je dokončeno obsazení území Americkou armádou.

V tomto období můžeme hovořit o především třech stěžejních tématech – letecké útoky, pochody smrti, postup Americké armády.

My se však zaměříme na měsíc DUBEN A KVĚTEN a **na letecké útoky a postup Americké armády.**

Problematikou letecké války nad Tachovskem se zabýval například příspěvek autorů Ličky, Panského a Soukupa v publikaci Druhá světová válka, případ Tachovsku, kterou v roce 2010 vydal kolektiv autorů pod vedením J. Nenutila. Nebo publikace K. Fouda a kol. Poslední akce z r.1997.

Aktivita spojeneckého letectva nad územím dnešního okresu Tachov se rozrůstala od ledna 1945. Evidujeme jak řadu útoků stíhaček tzv. hloubkařů, tak některé plošné nálety tzv. létajících pevností (B-17).

V období duben – květen je nad okresem evidováno 12 leteckých útoků proti pozemním dopravním prostředkům.

Letecká aktivita v našem prostoru byla ovlivňována také existencí **letiště Skláře**, které bylo v dubnu spojenci ostřelováno opakovaně. Ostatně jednu aktivitu letectva s tragickými důsledky jsme popsali v čísle věnovaném pochodům smrti. Při rychlosti letadla a jeho výšce k takovýmto tragickým záměnám bohužel docházelo.

Poslední vzdušný střet na Tachovsku uvádějí Lička, Panský a Soukup k 3. květnu v prostoru Chodové Plané. Členové 368. stíhací skupiny zde zničili neurčený velký počet vozidel Wehrmachtu odstavených v lese u silnice do Výškova. Vojáci byli dílem zabiti, dílem zraněni a část pokračovala pěšky směrem na Teplou.

Dramatické okolnosti s katastrofálními následky provázely konec války v **Přimdě**. Ke konci války tudy projíždělo vozatajstvo a od počátku dubna leželo v místě asi 200 mužů všech druhů zbraní, vojenská auta obsadila náměstí a ulice. Na ně prováděli **nálety** američtí hloubkaři. **20.4.** kolem 11. hodiny se nad městem znovu objevila tři letadla. Při ostřelování vojenského automobilu byl zasažen také dům č.p. 242 a dvě stodoly. Major sídlící v budově obvodního soudu přikázal německým vojákům střílet ze strojních pušek. Na to následoval nálet fosforovou municí. Následkem toho hořelo ve všech koutech a koncích, dřevěné části kostela se zřítily. Spadly i kostelní zvony. Obyvatelé utekli do luk a polí v okolí. Teprve po třech hodinách bylo možno se vracet do města. Větší budovy však hořely až do večera. **Shořelo asi 150 obytných domů a řada užitkových staveb.** Celkem byly zničeny čtyři pětiny města. Jedna žena přišla o život, ale jinak nebylo mnoho zraněných. Po požáru muselo město opustit asi tisíc uprchlíků, kteří zde byli ubytováni od roku 1941.

Na okolí **Boru** probíhaly od poloviny dubna hloubkové útoky amerických letadel. 16. 4. byla tak zapálena dvě auta a na silnici k Boječnici zabito 17 koní. **24. 4.** došlo k leteckému útoku na samotný Bor. Svrženy byly čtyři bomby, zabit obchodník Václav Sperl a poručík říšské pracovní služby. Bor byl určen německou brannou mocí jako opěrný bod a dostal tedy vojenského velitele.

V DALŠÍ ČÁSTI PŘÍSPĚVKU BUDEME POSTUPOVAT CHRONOLIGICKY PO DNECH

23. dubna - Američané poprvé na naše území vstoupili u Pavlova Studence

24. dubna - z německého území Američané ostřelují kvůli výskytu německých vojáků Losimtál - poškozena Günterova nemocnice.

Velitel německého XIII. armádního sboru generál pěchoty Karl Weissenberger, tedy generál, který byl v souboji o přístup k bývalému Československu hlavním protihráčem generála Pattona, a jehož síly pokrývaly území od M. Lázní až po Domažlice. Generál Weissenberger při ústupu překládal svůj štáb do církevních objektů. Novým sídlem Weissenbergerova štábu se nejpozději 24. 4. stal (původně) církevní objekt, bývalý klášter benediktinů v Kladrubech, nyní zámecký areál knížete Ludwiga Aladára von Windischgrätz. Na Tachovsku pod něj spadalo několik hlavních jednotek. Na severu to byla ženijní brigáda o ca 1 500 mužích mezi Mariánskými Lázněmi a Lesnou, a která mívala velitelství i na Milířích, Žďáru a Novém Haimhausenu u Broumova. Dále jeden pěší pluk, přesunutý ze severu Čech. Na Tachovsku se soustředil kvůli strategické situaci hlavně na Bor. Ten vybavil 2 prapory pěchoty a dvěma děly z Plzně. Přesto tam bylo od večera 2. května živo a 5. května byl Bor ztracen. Jednotky, které nebyly zajaty, se stáhly na SV od města.

25. dubna - průnik do našeho pohraničí v prostoru Zahájí – Jedlina – Hraničky – Nové Domky – prostor před Rozvadovem. Do Zahájí (Waldheim) výzvědná vojska a tanky vtáhly již bez boje.

26.4. - vstoupila Americká armáda do Žebráků, Svaté Kateřiny (zde vběhlo do cesty tanku malé děvčátko), Rozvadova (za aktivní pomoci místních, kteří odstranili zátarasy), Hoštky. Tento den kdesi v lese u Přimdy zaznamenána palba na americké vozidlo. V odvetu začalo ostřelování Přimdy.

27. dubna – obsazena Lesná (v lesích došlo ke střetům s německou vojenskou jednotkou, která se v Lesné usadila 17.4.)

28. dubna - Po zprávách rozvědky o zajateckém táboře u Hoštky Američané učinili daným směrem výpad a skutečně osvobodili asi 150 spojeneckých zajatců.

30. dubna - V posledním týdnu se celým Tachovskem přesunula německá 11. tanková divize. Byla to známá a úspěšná formace, která navíc v této době atypicky byla na relativně plných stavech (cca 16 tisíc vojáků a 200 tanků). 23. 4. postavení někde jižně M. Lázní. Postupovala na jih k Domažlicím a Všerubskému průsmyku. Náhradou za ni se k M. Lázním od severu přesouval zbytek 2. tankové divize (nyní již asi jen o velikosti pluku a téměř bez tanků).

- Američané od sv. Anny pozorují německé síly v Pořejově a začnou ho ostřelovat.

V důsledku toho zapálen střed obce kolem bývalého panského sídla. Bylo zasaženo 32 domů, které vyhořely, další byly zničeny výbuchy, ze zámku zůstaly stát jen obvodové zdi. Teprve 2.5. ostřelování zeslabilo.

K datu 1. května můžeme v souvislosti se vstupem Americké armády přiřadit lokality : **Staré Sedliště, Nové Sedliště, Ostrov, Přimda, Pavlův Studenec, Písařova Vesce, Studánka, Málkov, Bohuslav, Labuť, Rájov, Malé Dvorce,**

Američané u hranic se hned nadvakrát utkali s neznámou německou jednotkou. První střet se odehrál v údolí Mže SZ Branky (dost možná že na Jalovém Dvoře), druhý jižněji mířil z Hermannsreuthu na Hermannsreith (Hraničnou). Němci patrně vedli jen boj na zdrženou, protože plukovní části minuly Branku a zastavily až nedaleko Halže přímo na sever od Horní Výšiny. V Halži patrně zaujala pozice neznámá německá jednotka. Jiná taková se mimochodem 30. dubna nacházela mezi Lučinou a Světcí a ještě téhož dne Američané reportují její ústup severním sousedstvím Tachova na východ k Biletínu.

V Novém Sedlišti došlo k přestřelce a při ní byly dělostřeleckými náboji zapáleny 3 stodoly a poškozeny střechy některých domů. V Ostrově za týchž okolností vyhořely tři domy a některé hospodářské budovy.

Přimda – Město zdecimované náletem z 20. 4. mělo dále trpět. 26. 4. došlo v blízkém lese ke střelbě na americký výzvědný vůz. Od tohoto večera až do 1.5. dopadaly na město a jeho okolí pravidelně v určitých intervalech za dne i v noci granáty z protitankových děl. Obyvatelé utíkali do okolních obcí nebo se ukrývali ve sklepích. 1. května kolem 9. hodiny střelba ustala. Postupující američtí vojáci stříleli z kulometů na německé vojáky, kteří byli opevněni za zdmi kostela a palbu opětovali. Američané však město obklíčili a tak boj netrval dlouho. Padl jeden horský myslivec a tři další Němci. Kolem 12. hodiny nastal klid. Většina německých vojáků byla zajata a odvedena, některým se podařilo uprchnout. V místě byl až do poloviny května katastrofální nedostatek potravin a obyvatelstvo trpělo hladem.

Pavlův Studenec – 1.5. kolem půl deváté hodiny ranní došlo ke krátkým bojům. Na okraji lesa u osady Wittichsthalu (Pomezná) zaujali místo obránci. Padlo asi deset německých vojáků a v důsledku ostřelování shořelo deset domů. Také v osadě Hermannsreith (Hraničná), která byla zabrána odpoledne, došlo k dělostřeleckému ostřelování a shořelo deset domů. Při tom byl zastřelen jeden starší muž.

Písařova Vesce - V osadě i při silnici do Lesné, na výšině u kapličky, stál ještě větší počet německých vojáků a tak zde došlo ke krátkému střetu, v němž padli tři Němci.

Ve Studánce kladlo odpor asi 30 německých vojáků s tím, že hájí Tachov. Došlo tedy od noci 29.4. do 1. 5. k ostřelování od Plakáče. 1.5. kolem 21. hodiny vtáhli Američané od Pastviny bez boje do vsi. Téměř všechny domy byly alespoň částečně poškozeny. V boji padli tři Němci a jeden Ukrajinec. V jednom domě uhořela žena s dcerou. Jedna žena ze slezských uprchlíků se stala obětí ostřelování, jedna místní podlehla zraněním později.

V západní části Málkova se rozvinul boj, v němž padlo 8 německých vojáků.

Před 26. dubnem neleželo v Bohuslavi žádné vojsko. Teprve tehdy se objevilo asi 50 mužů ve směru od Labuti, většinou šlo o příslušníky SS. 27.4. kolem 8. hodiny ranní začalo dělostřelecké ostřelování a opakovalo se potom každého rána a večera. V neděli 29.4. kolem 22. hodiny chytily usedlosti č.p. 8 a 10 a shořely. 1.5. zrána začal americký postup kupředu. Po silnici se pohybovaly tanky chráněné z boku po obou stranách dvěma řadami pěších vojáků nepřetržitě střílejících do vzduchu. U kapličky došlo mezi 7. a 8. hodinou k souboji s Němci, kteří tam měli stanoviště. Tu začalo najednou dole ve vesnici hořet, požár prý založili příslušníci SS a padlo mu za oběť 22 obytných domů. Po ukončení boje pomáhali Američané hasit a zachraňovat.

V Labuti v důsledku ostřelování shořely domy č.p. 120 a 146 a také dvě stodoly. Němečtí vojáci na důtklivé domluvy obyvatelstva odtáhli a 1.5. přišli od Bohuslavi kolem 10. hodiny bez boje Američané. Obec Jadruž jest s polovinou vypálena a střelbou hodně poškozena. Kostel v polích na návrší jest hodně poškozen. Celý jeden roh zdíva od střechy až k základům jest uražen a střecha rozbita. Německý prapor narazil na odpor u Málkova, Třemešného a Dubce.

1.květen byl jeden z nejrušnějších dnů americké armády na území Tachovska

2. května – Tachov – kronika města uvádí: 30.4. mezi 14. a 18. hodinou probíhala nad městem dělostřelecká palba a ustupující německou frontou byly rozbity koleje na trati Tachov – Planá. Další střelba z kulometů na vnější část města probíhala od dvou do šesti hodin ráno. Děla stála mezi Studánkou a Dlouhým Újezdem, Maršovými Chody a Bažantovem. 1.5. od 22,30 do 4 hodin dne druhého byl ostřelován obvod města z děl umístěných na kopcích nad městem ve směru od Studánky. 2.5. dopoledne kroužilo nad městem letadlo a příslušníci Hitler-Jugend na ně stříleli z kostelní věže, přitom byla zabita jedna žena v čp.28 v Sokolské ulici. V odvetu Američané začali ostřelovat střed města, při tom byl poškozen kostel. V 15,15 se Američané objevili v zahradách okrajových domů v ulici Na Jitřence a Americké. Obyvatelům bylo přikázáno zavřít okna a nevyhlížet, jinak na ně bude stříleno. Přitom byl v domě čp. 190 v Zahradní ulici zastřelen muž. V 17,30 bylo obsazování města dokončeno.

Pořejev – po několikadenním ostřelování se Američané rozhodli projít (ne obsadit) vesnici průzkumným postupem pěchoty. Zhruba 30 mužů šlo po obou stranách hlavní komunikace a došli i do blízkého lesíka, kde s Němci opětovali palbu.

3. května – neznámá německá jednotka dorazila do oblasti Žďáru. Probíhalo ostřelování Halže a jiných míst, např. Svobodky

4. května – Američané projeli Žďár a zaujali pozice cca 4km západně od CH. Újezda.

5. května – dochází k frontálnímu postupu celé 3. Americké armády na východ. To na Tachovsku znamená velmi rychlý postup. . Symbolem toho všeho se stalo přesunutí velitelství 97. divize z Weidenu do Tachova, tj. o dobrých 40 km na východ .

Tachov se stal vůbec prvním sídlem velitelství americké divize na našem území.

5.5.1945 – Horní Výšina, Halže (ostřelována bez obětí na životech a majetku), Bor, Pořejov, Svobodka, Branka, Stříbro

Bor - 2. května došlo několik minut po 19. hodině k ostřelování města americkým dělostřelectvem. Zásahy dostal klášter, děkanský kostel a Loreta. Zápalné střely dopadly na severní část náměstí, kde shořelo 8 domů, včetně pošty. Střelba trvala do šesti hodin ráno druhého dne. 3.5. utichla, ale válečnému utrpení ještě nebyl konec. Obyvatelé žili ve sklepích. Velitelé města, hejtman Buschendorf a Egon von Koch z Chebu nehodlají vydat Bor bez boje a vyhrožují zastřelením každého, kdo vyvěsí bílý prapor. 4.5. schazují Američané letáky s textem : „ Na nejvyšším bodě ve městě vyvěste bílý prapor, chcete-li chránit svoje město. Letadla a děla stojí připravena ke svržení bomb a fosforu na město!“ Opakovaná jednání zástupců města s veliteli jsou však bez úspěchu, neboť ti jsou stále neústupní. V městě vypukla panika, mnozí obyvatelé ho opouštějí a ukrývají se v okolních vesnicích. Delegace borských žen je přijata Američany u Angru a u Lužné, jsou ubezpečeny, že se jim nic zlého nestane a skutečně po celou noc je klid. 5.května ve 14 hodin, po rozstřílení zátarasů, vniká za kulometné palby od Vysočan do města americká pěchota a tanky. Za půl hodiny je Bor obsazen. Všichni němečtí vojáci, včetně raněných velitelů města, jsou zajati a drženi v děkanském kostele až do 9.5.

Pořejov – po několik dnech 2.5. ostřelování zeslabilo a příštího dne táhla průzkumná skupina s asi 30 muži vpravo a vlevo při silnici skrze vesnici směrem k lesu. Tam došlo ještě jednou k přestřelkám. V důsledku amerického ostřelování vyhořelo 23 domů a zemřeli 2 lidé. 5. května dopoledne předjelo několik tanků před starostu, který konečně mohl vesnici předat.

Asi 300 metrů na západ od Svobodky zaujalo v posledních dnech války postavení německé dělostřelectvo, které vyslalo na Američany na Milířích 1. května několik střel. Na to došlo ve dnech 1.- 4. května k ostřelování osady, přičemž zásahy dopadaly nejprve spíše na blízké části lesa. 4.5. pak granáty a zápalné bomby vypálily stodolu a úkryt této usedlosti i sousedního domu č.p. 33. Před půlnocí byl ještě zápalnými pumami zničen dům č.p. 22. Hasiči naštěstí zabránili většímu rozšíření požáru. Zrána 5.5. vtáhli Američané bez boje do osady, když předtím Němci ustoupili.

Večer 4.5. bylo slyšet třeskot kulometů u Katzenbergu pod Hraničnou. Pracovní služba ustupovala a v noci se také odsunuly jednotky bojující na hřebenu pohoří. Tak byla 5.5. Branka vyklizena a uvolněna pro vstup Američanů. Starosta ji předal téhož dne. Američané zanechali posádku v domě matek a jejich tanky jely ihned dál do Horní Výšiny a Halže. V Brance byl zastřelen Američany jeden muž, když neuposlechl výzvu, aby zůstal stát.

Informace o příchodu a pobytu amerických vojáků ve Stříbře poskytl muzeu v roce 1995 tedejší místostarosta města Miroslav Cvrk. Uvádí, že informace byla sestavena dle údajů z archivu Václava Vaňka, který působil v r.1945 ve Stříbře jako tlumočnick pro české civilní zaměstnance US army. 5. května byl vydán rozkaz, aby za úsvitu následujícího dne opustily jednotky US army město Bor a pokračovaly přes Stříbro a Plzeň. 6. května v ranních hodinách dosáhly města Stříbra a během dopoledne bez bojových akcí projely městem. Byly zde ponechány jen hlídky. Po osvobození Plzně se do města vrátili vojáci 16. obrněné divize. Od 9. května až do 15. září velel americkým vojákům ve

Stříbře plukovník Charles H. Noble přímo podřízený veliteli 16. obrněné divize generálovi J.L.Pierceovi. 16. září je nahrazena jinou jednotkou, která zde pobývá do konce září a od 3.10 do 24.11. je zde další jednotka. Pro zajímavost zdroj uvedl místopis důležitých objektů US army ve Stříbře. Hlavní stan 16. obrněné divize sídlil v Mánesově ulici v čp. 485 – konviktu, dnešní základní škole. Velitel Charles H. Noble byl ubytován v Plzeňské ulici v čp. 36. Civilní správa města byla umístěna v Husově ulici čp. 666. Vojenský lazaret měl místo v budově nynější střední zemědělské školy a k ubytování důstojníků sloužily domy na Palackého ulici čp. 747, 717, 718.

Tento den nabyla na důležitosti německým generálem Weissenbergerem budovaná obranná linie. Ta byla v prostoru Brod u Stříbra – Skapce.

K datu 6.5. v souvislosti se vstupem Americké armády přiřadíme lokality: Sulislav, Černošín, Planá

V Plané začaly v 9,30 dopoledne dopadat na město první rány a záhy se objevil první americký tank na náměstí, kde bylo shromážděno německé vojsko, které se vzdalo. Jeho velitelství bylo v budově nynější Slavie. Četnická kasárna byla ve staré české škole. Zajatci byli shromážděni v budově gymnázia, u kašny postaven kulomet. Několik dalších tanků a desítky džípů vjížděly chodovoplánskou silnicí na náměstí. Američtí vojáci seskakují, vbíhají do domů a hledají zbraně. Vyhláška vydaná Američany pro obyvatele vyzývala k odevzdání zbraní, dalekohledů a fotoaparátů. Velitel posádky se usadil v domě instalatéra Brauna. Hlásí se několik Němců z koncentračních táborů a pomáhají v pořádkové službě

V neděli ráno 6.5. padla v Sulislavi první rána a němečtí vojáci prchali před Američany přijíždějícími od Stříbra směrem k Hořejšímu mlázu. Střelbou Američanů za prchajícími německými vojáky byly poškozeny budovy č.p. 41 a 23, kde byla zapálena stodola a shořela do základů. V č.p. 13 byl sestřelen roh štítu a v č.p. 18 shodil dělostřelecký granát střechu. Č.p. 19 a 20 byla rovněž rozstřílena. Uprchlí němečtí vojáci se během jedné hodiny začali vracet z lesa s bílými páskami a vzdávali se Američanům.

V neděli 6.5. dopoledne byl Černošín obsazen Americkou armádou. V Černošíně byl ubytován velitel SS, jenž měl v úmyslu městečko bránit. Starosta obce Wabart se proti tomu vzepřel a prohlásil Černošín za otevřené město. Oddíl SS odtáhl na západ, vyhodil most přes Kosí potok (v serpentínách) a stáhl se asi na sever k Trpistům, kde byly soustředěny větší německé vojenské síly. Pamětníci vylíčili obsazení města zhruba takto: 6.5. dopoledne směrem od Svojšína přijely přední hlídkové džípy, za nimi styčný důstojník, který převzal od starosty Wabarta správu obce. Obsazení bylo provedeno bez jediného výstřelu. Jugoslávští zajatci, kteří byly nasazeni na práci v hostinci č.p. 36/38, vyvalili na náměstí soudek piva a čepovali je pro americké vojáky. Americká armáda postavila přes Kosí potok nový železný most, montovaný z hotových dílců, tak bylo rychle obnoveno spojení na silnici Černošín – Planá u Mar. Lázní tj. na silnici Plzeň – Cheb. V Černošíně si americký útvar zřídil velitelství a jeho styčný důstojník na dalším postupu přijal kapitulaci německého dělostřeleckého praporu.

Němci v tento den na současném okrese drželi ještě celé Bezručicko a Konstantinolázeňsko a směrem na jih už jen oblasti kolem Cebivi, Kšic a Těchlovic. Američany nekontrolované území nyní tvořilo už asi jen šestinu současného okresu, a to v jeho V a hlavně SV části.

A jak na tom Němci byli ? Mapa z 6. května odhaluje, že zbytky 2. tankové divize ustoupily někam k Trpistům (jsou zprávy o koncentraci vojska v onom prostoru), zatímco 655. brigáda mezitím přesunula své působení od Plané někam S od Černošína (prostě ustupovala). V oblasti východně od Černošína je vidět neznámá německá pěší divize.

A generál Weissenberger? Ten už v Kladrubech chtěl zůstat do kapitulace Američanům, ale armáda mu nařídila velitelství přesunout. Odjezd se konal ve 2 hodiny v noci asi 6. května oklikou přes Touškov na Pernarec SV od Stříbra, kde je doložen 7. 5. Zde měl zřejmě v úmyslu počkat na kapitulaci.

7. května

Závěrečné operace války v našich končinách - 3. prapor vyrazil od Ovesných Kladrub a kolem Mrázova mířil na Nezdice. Již před obcí se prapor rozdělil na tři části. Jedna mířila na SV dále na Tepelsko. Druhá na Úterý, kterého dosáhla a zde se zastavila. Poslední se stočila na JV, což ji kolem Starého Sedla přivedlo na Bezdrůžicko, kde minula Křivce a obsadila Bezdrůžice, kde se zastavila. Tyto pohyby donutily gen. Weissenbergera zůstat v Pernarci.

Druhý prapor postoupil od Lestkova a dosáhl Konstantinových Lázní, za nimiž se zastavil. Po obsazení Konstantinových Lázní (jistě s několikahodinovým posunem) sem bylo přesunuto z Tachova velitelství 97. divize.

Co se týče německé strany, tak té už zbývalo jen formálně kapitulovat. Weissenberger už kolem deváté dopoledne vyslal jednoho plukovníka, aby našel americké jednotky a za jejich sbor nabídl kapitulaci. Patrně byla nejbližší nějaká četa 387. pluku, protože jako první nabídku kapitulace přijal jeden jeho poručík. Na jeho oznámení přijel sám jeho plukovník Long, který dojednal formality a oznámil skrze německého kolegu do Pernarce, že je třeba přesunout se k diviznímu velitelství do Tachova. Tam Weissenberger nedorazil, protože ještě téhož dne se k němu genmjr. Milton Halsey, velitel 97. divize, měl přesunout mnohem blíže. Ostatně, také se běžně uvádí, **že německý XIII.**

Armádní sbor kapituloval právě v Konstantinových Lázních.

Použitá a doporučená literatura:

Balcar B.: Z Normandie přes Ardeny až k nám. Bojová cesta jednotek US Army, které osvobozovaly v roce 1945 ČSR. Úplná historie. Rezonance, Domažlice 2017.

Hutníková J.: Chronologie a okolnosti postupu americké armády dnešním okresem Tachov na konci druhé světové války, str. 107-116. In: Nenutil J. a kol.: Druhá světová válka. Případ Tachovsko. ZČU v Plzni 2010.

Sborník Muzea Českého lesa v Tachově:

1994/25: K. Foud: Poslední let „sladkého kočárku“

2009/31: J. Kalsarová: Nálet na Tachov v roce 1945 a jeho historické souvislosti

2015/34: K. Petrání: Konec druhé světové války na západě Čech očima německého důstojníka

2019/36: Š. Čadek: Tachovští padlí ve druhé světové válce

Š. Čadek : Obsazování Tachovska americkou armádou v roce 1945 – přednáška pro U3V